

ROZSNYAI ERVIN

Válogatott versek

Budapest, 2015.

Z-füzetek/160

**Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS**

© Rozsnyai Katalin

Szendvics

*Ez volt az életem:
két karéj fasizmus között
egy vékony szelet sült hús.
Az is odakozmált.*

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

Program

*Legyek cserép, fedél a házon,
hogy aki bent lakik, ne ázzon.
Télen parázs, árnyék, ha nyár van,
kenyérre só, korty víz a szájban.*

*Hibbant lármákban ép, tagolt szó,
értelmes mondatba fogódzó.
Csepp egy felhőben, mely aszálykor
kövér esőt facsar magából.*

*Hol anyagot formákba szabnak,
célja legyek egy mozdulatnak,
szerszám, amely szót ért a kézzel.
Estére egy falatnyi étel.*

*Göcsörtös éjben puha bársony.
Emlék, csak annyi, mint a lábnyom.
Alomfonal, megvarrni feslett
ingét a hajnali szeleknek.*

*Legyek hajnalban, szél ha lebben,
lüktetéssé zsibbadt szivekben.
Legyek a dobverő, ha holnap
az idők riadót dobolnak.*

Szendvics

*Ez volt az életem:
két karéj fasizmus között
egy vékony szelet sült hús.
Az is odakozmált.*

Jelenés

Fekete lángok öklelőznek
nekivadult bikák
patájuk alatt megvonaglik
a törött gerincű világ
szarvuk hegyén az ég
sebzetten füstöt okád

Aztán megpattan a csend
s a halott
kiégett szemű csillagok
szertegurulnak mint a koponyák

Nostradamus utolsó jóslata

Ha azt fütyörészi
az úri csaló
hogy jó a gonosz
és rossz ami jó
hogy fent van a lent
és lent van a fent
és rút ami szép
és szép ami rút
és rút az igaz
és szép a hazug
és út a verem
és búza terem
a jéghegyeken
mocsarak fenekén

ha ezt fütyörészi
az úri betyár
és toccsan a sár
mert táncol a füttyre szegény
kilökött proletár

akkor szakad apró darabokra a világ.

A madzag

Feszül a madzag
golyót pörget
lóbálja a rákötözött
Földet
feszül a madzag
a Föld pörög
mind szilajabbak

szédítőbbek
a körök

hegyek hasadnak
tengerbe csúsznak
kiloccsant óceánok
csapódnak havas csúcsnak
holdunk a holtra sebzett
nyit tűzpiros virágot
szerelmünk széttört serleg
emlékeink nyilallnak
fájnak mint odvas zápfog

kapaszkodnak az élők
tapadnak mint a férgek
vásott szívük dörömből
markolnak követ kérget
mert kivágódni könnyű
a nekilódult gömbről

kapaszkodnak az élők
mint a férgek tapadnak
bokrot bokáig érőt
két kézzel megragadnak
hívők hibbant hitűek
suttogják ártó szóval
bár a körök vadabbak

hogy tán nem lesz nagyobb baj
majd csak kitart a madzag

Csokonai

Fedél, napjában meleg étel,
úgy vélte, néki is kijár.
Instanciát írt hát a grófhhoz
Csokonai Vitéz Mihály.

Azt kérte a kegyes nagyúrtól,
írnokául fogadja fel:
bibliotékát lajstromozna,
verselni is tud, hogyha kell.

A grófnénak is írt ez ügyben,
leveléhez ódát csatolt,
melyben Napisten volt a gróf úr,
szépséges hitvese a Hold.

Hogy választ nem hozott a posta,

gondolta, majd utánajár.
S koppantott a cselédbejárón
Csokonai Vitéz Mihály.

Egy inasforma nyitott ajtót.
„Kend zörgetett?” „Én, jó uram,
a gróf úrral lenne beszédem.
„Kendnek? Be tréfás kedve van!”

„A gróf úrtól levelet vártam,
talán a postán elveszett.
Bemennék hát...” „Hová? Az úrhoz?
Kendnek elfüstölt az esze!

Bál lesz itt, ember! A cselédség
a dologtól se hall, se lát!
A hangászok is készülődnek –
no, uzsgyi, hordja el magát.”

Komótosan pipára gyújtott,
fidibusza az óda volt.
Ráismert a szegény poéta,
lángot fogott a Nap s a Hold.

Így aztán szépen sarkon fordult,
és a zenének hanginál,
köpvén egy véreset, továbbállt
Csokonai Vitéz Mihály. ^[1]

Egy szénrajz emléke

Főiskolás voltál,
délutánonként modellt ültem neked,
portrét rajzoltál rólam szénnel.

Az a rajz régen elveszett,
az én szénarcom, meg a te igazi arcod, hajlékony
lányalakod,
fiatal holdunkat csapdába csalta
egy barlang hűvös labirintusa.

Ám a napokban
megcsapott fénykép-szemed fekete lángja,
az újságból, mely rád emlékezett,
rád, meg a képeidre.
Hát ilyen voltál?
Ismerkedem veled:
szemed mögött, a homlokod mögött

szorongó foltok, elcsukló vonalak,
színek tántorgó fél-sikolya, ez voltál?
Ki görgette rád az éjszaka idomtalan köveit,
hogyan álltad meg üvöltés nélkül,
alig hallható, szinte csak önmagadhoz szóló,
szégyenlős jajszavakkal?

Amikor engem rajzoltál,
mit is tudtunk egymásról, önmagunkról?
Látod, én későn eszmélő vagyok,
suta, mert nincs merszem a kudarchoz,
ezért nem válaszoltam soha arra,
amit soha ki nem mondtál.

Ne haragudj.

De azért segíthetél volna egy kicsit, nem gondolod?
Ha megint *akkor* volna,
ha modellt ülhetnék neked a visszalapozott időben,
míg tekinteted hol rám, hol a papírra sugározva,
átrajzolsz a szívedben olyanná,
amilyennek sohasem sejtettem magam,
bizony nekigyürkőznék, és kimondanám
nagy elszánással azt, amit már
szívesen sürgettél volna, ha nem vagy éppoly bolond,
mint én:

– Kedvesem, hagyd most a rajzot,
tedd le a szemet.

Nógató

A gázon vörösük a platni,
orrok szaglászna, nyál szivárog:
minket készülnek belerakni
fazekukba a kannibálok.
Mit használ ellenük az átok?
Őket fogják szentté avatni
sanda boncok, felkent zshiványok –
ideje lenne észbe kapni.

Hiszed-e, hogy jó megcsalatni,
jó a fekély, szemre a hályog,
hogy jó vetni, ha majd aratni
az elharácsolt földön más fog?
Hogy illő szállásod az árok?
Hogy okosabb veszteg maradni?
Riszálnak az úri betyárok –
ideje lenne észbe kapni.

Ajánlás:

Barátom, úgy hiszem, belátod,
nem lesz itt dáridó, se lagzi.
Vesszők suhognak és husángok –
ideje lenne észbe kapni.

Konstanz piacán

Konstanz piacán, hol Húszt János testét
tisztogatták az ördögtől a lángok,
egy buzgó paraszt, hogy Istennek tessék,
vetett a tűzre pár száraz hasábot.

Konstanz piacán rég kihunyt a máglya,
a szent parasztnak megnyílt a mennyország.
De ma is ég még az a pár hasáb fa,
felfalja a Földet, ha el nem oltják.

Kálmán király

Mit látnál manapság,
könyves király, Kálmán,
vizsgálódó szemmel
országodat járván?

Bizony, nem fogadna
örvendetes látvány:
boszorkányt égetnek,
törvényt ül a sámán,

bomlott eszmék úsznak
silány szavak árján,
dögszagú kutakban
erjed barna járvány,

iszappá, lucsokká
hitványul a márvány,
keresztben az Isten,
istenül a sátán.

Szavad a pusztáké,
törvényed a máglyán –
rendet kéne tenni,
könyves király, Kálmán!

Szarvashibák

A teve megpróbált cérnává sodródni,
 hogy átférjen a tű fokán,
 de sehogyan sem sikerült neki.
 Sokat gondolkozott ezen, mígnem arra kezdett
 gyanakodni,
 hogy ő csupán
 egy fordítási hiba:
 a Mester talán
 nem is tevéről szólott vala,
 hanem hajókötélről, melynek
 könnyebb a tű fokán
 átbújnia,
 mint gazdagnak a mennyország kapuján.
 A szókép így már érthető.
 De hogy egy teve
 tűfokon akarna átfűződni,
 vagy pláne átbállagni?
 Ilyen teve nincs,
 viszont ilyen fordító, sajnos, elképzelhető.
 Aztán Mózes a szarvval.
 Mit keres a szarv Mózes homlokán?
 (Még Michelangelo is ráfaragta.)
 Hiszen haragudott, jó, jó,
 nagyon mérges volt, de attól még
 senkinek sem nőtt szarva ezidáig.
 No persze, a fordító, megint a fordító!
 „Fény gyúlt a homlokán” – mondja igazából az írás,
 vérbe borult az arca a haragtól, amikor a hegyről jövet
 meglátta, amit látott:
 a keservesen összetapasztott rend
 cserepei szétrugdosva,
 bomlott agyak, vigyorba merevült arcok, nyáladzó
 szájak,
 lihegő szédült tánc a Borjú körül
 a Törvény hátgerincén –
 hát persze, hogy kigyúlt
 a fény a homlokán,
 nem szarva nőtt, a harag lángja lövellt ki
 egész lényéből, a megalázottság, a hiábavalóság dühe,
 a tehetetlenségé, az öklendő undoré,
 és közübük vágta kőtábláit.

Helyreigazító nyilatkozat. A szerző, miután kritikusként is elolvasta saját írását, szükségesnek tartja figyelmeztetni önmagát, hogy a tevére vonatkozó bibliai mondás (Máté, 19,24) mégsem fordítási hiba. A „Bibliai nevek és fogalmak” (Stuttgart 1983,

Bp. 1988) „Teve” címszava alatt ez olvasható: „Hátas-, igavonó, teherhordó állat. Tejét és húsát egyes vidékeken nagyra értékelték. Ábrahámnak és Jóbnek sok tevéje volt. A keleti városok falain, a főkapu bezárása után érkező késői utasok bebocsátására, rendszerint kiskapuk voltak, ezeket »tűfoknak« nevezték (lásd a »tű foka« címszót). A teve csak úgy juthatott át »a tű fokán«, ha letérdelt, és málhájától megszabadítva, átcsúszott rajta.” Lám, lám. – A Mózesről szóló történet azonban az utolsó betűig hiteles. Legalábbis a mondanivalóját illetően. (R. E.)

I.N.R.I.

Koldus voltam, királynak
tett meg a fél világ,
sőt, istenként imádnak
engem, a sémitát.

Zsidó előtt hull térdre
a sok zsidófaló...
Helyzetem ferdesége
nemde kacagató?

Bárcsak mindent felednék!
Undort, förtelmeket,
de nem bocsát az emlék,
az öt vas verte seb.

S ami azóta történt:
kufárok és rimák,
ha felrúgják a törvényt,
mind hozzám küld imát,

melldöngető latorhad,
zsoltáros, bibliás,
vérem kiméri bornak,
dölyföl, szegényt aláz.

Csöndet! Hamis a nóta!
Ti ájtatos gazok:
lesz itt ribillió, ha
mégis feltámadok!

Buborék

Kiáltani szólni nem lehet
a víz alól
a rángatózó testből a megdagadt
tüdőből kiszorul az utolsó

köbcenti levegő

De talán a buborékra felfigyel valaki.

Fogadás

Amíg élek, más nem lesz rám kíváncsi
e végeken, mint egy-két jó barát,
no meg talán pár felbérelt svihák.
Pedig bizisten, nem vagyok akárki,
s ezret teszek egy ellen, hogy e mái
nyűtt nemzedék eszmélőbb unokái
fognak egyszer belőlem doktorálni,
ha lesznek itt még akadémiák.

Fodrozó

Hol a vízfodrok lassú tánca?
Fénybe szótt dombok lebegése?
Párákban remegő gerincük
éggé oldódó csipkerajza?

És hol az ég, mely leheletnyi
felhőt ráncolt a homlokára,
s a csend hibátlan sima tükrén
fürkészett egy megbékélt arcot?

Egek és tükrök összetörtek,
csendjük mint a megroppant gége,
egy-egy szilánkért ha lehajtok,
ujjam hegyén a vér kiserked.

Ujjhegyel rajzolom a falra
lassú táncát a vízfodomak,
szilánkkal karcolom a kőbe
fény szótte dombok vonulását,

tudván: nem percnyi látomás volt,
nem bizarr képzelet szülötte
a víz, mely önfeledten táncolt,
s valódi nap tüzelt fölötte.

Estefelé

Az erdőből kilép a csend,
leül egy padra, elmereng.
Mozdul az éj bütykös keze,
fejszét vizsgál, hogy éles-e.

Hol vagytok, egykor-voltjaim?
Fel nem támaszt a szó, a rím.

Szél gubbaszt, szárnya megremeg,
bokrosodnak a fellegek.

Felfüzném, hogyha volna mit:
az idő igazgyöngyeit –
mind elgurult. Az én hibám?
Miért mar csontig a hiány?

Emlékek, sodródó habok.
Folyó, mely néha felragyog.
Fölébe nyújtja egy faág
elnapolt álmok illatát.

Schiller Frigyes köszönti a tizenkilencedik századot

Tél van. A költő tollat, tintát
hoz a kandallóhoz. Vacog.
Újévi jégvirágos minták
hálózják be az ablakot.

Új évszázad fut új vizekre
ezen az ólmos reggelen.
Hová veti a vakszerencse?
Susong a láng sejtelmesen.

Ritmusok tagolják a csendet,
tűz fényesül kívül-belül.
A gondolat lassan fölenged,
átizzik, verssé lényegül.

Fürkészd a nyíló horizontot,
kutass át kontinenseket,
keress egy embert, aki boldog,
beleöszülsz, míg megleled,

hamar kihuny a kedv, ha villan,
örömünk bámuló levél,
*nincs szabadság, csak álmainkban,
a szépség csak a dalban él.*

A költő – megreteg a tolla –
eltöpreng a papír fölött.
Köntösét szorosabbra fogja.
Kinn csomókban állong a köd.

Tizennyolc század. Az utolsót
éjfélkor nyelte be a hab.
Fenekre süllyesztett koporsók
az idő-óceán alatt.

De a szabadság és a szépség
– legyen álom vagy dal csupán –

nem bukhat le a mélybe végképp,
nem temetheti óceán.

Az ezredvégi nagy szeánszon
hívom a költő szellemét:
„Mester, merre van az az álom?
Az a dal hallható-e még?”

Megjegyzés. A kérdéses verset („Der Antritt des neuen Jahrhunderts”) Schiller valójában 1801 tavaszán írta. Az időpont önkényes megváltoztatásáért elnézést kérek. – A két dőlt betűs sor idézet Schiller verséből.

Esélyek

Rövidülnek a napok,
hosszabbak a tegnapok,
kurtábbak a holnapok.

Egy dal sír haldokolva,
csuklyás, garázda horda
mártja szurokba-tollba.

Mit vársz, s terád mi vár még?
Burjánzik barna árnyék,
vacogó erdőkön átlép.

Várhatsz golyóra, késre,
suttogva, hogy ne sértse
a hóhért pissenés se,

lapíthatsz búzló sárban,
vermekben, holtra váltan,
háztatlan és hazátlan.

Szöknél? Hol védenek meg?
Mordul mogorva felleg,
a rögök is kivetnek.

Remegjen bár a térded,
nemet sziszegj a szélnek,
gyürkőzz – nincs más esélyed.

Mint Sándor

Ha csak egy egész kicsikét is
olyan lehetnék, mint Sándor,
indulatában mindent látó,
élni és halni egyként bátor,
ha egy kicsit olyan lehetnék,
nem félnék a megaláztatástól,
csatorna-szótól, kitanult ököltől,
a rettegés gyalázatától,
dühöm megóvna, szikrázó páncél,
méltatlan élettől-haláltól,
ha csak egy egész kicsikét is
olyan lehetnék, mint Sándor.

A kapitány parancsa

Ahol makacsul összekapaszkodik
egyik napnyugtával a másik felszippanva minden
logikus kiszámítható horizontot
ott küszködünk araszolva – mögöttünk
elsüllyesztette a rengés a szárazföldet szökőárba fulladt
a kontinens
ránk dőndült a végtelenség vasajtaja
mi más választásunk lehetne ezek után
mint kémlelni a tornyozódó vizeket
hátha kifogjuk egy faág sodródó üzenetét hátha egy
hajnalon
part párázza végre a szemhatárt nem alattomos
felhők varázslata
de ha százszor megcsal is a léghör vagy a láz
ha minden meginog akkor is megdönthetetlen tény
marad
hogyan nincs más út mint ez az egy ez az úttalan

nem én rendelem tehát én csak továbbítom a parancsot
matrózok az árbocokhoz kormányos irányt tartás
mozgás fiúk a szivárgást betapasztani

fel a kosárba legény hogy a partot el ne szalasszuk
a partot mely behúzódott a nap ideiglenes ravatala
mögé
de fel fog kéklenni egyszer hacsak
ez a háborodott golyó ki nem lódul alólunk

Induló

*Zammhalten miass ma
sunst san mir verlurn*

*(Össze kell tartanunk,
különben elveszünk)*

Bécsi munkásdal

A tőke, mint ököl,
szemközt csap, meggyaláz,
ledönt és összetör,
a tőke nem cicáz.
Facsar, kiszív, lenyel,
vagy megrág és kiköp,
furkóval kerget el,
az árokpartra lök.

Nem így ment ám sorod
egy másik ég alatt,
volt kenyered, borod,
nótád is néhanap.
Ember voltál – de ma
urak kapcája vagy,
futsz, mint kiveret kutya,
égő erdőn a vad.

Félhetsz, ha van fiad,
les rá ólomgolyó,
sírhetsz lányod miatt,
cseléd lesz vagy lotyó.
S ha sírsz vagy átkozódsz,
szentektől kérsz csodát,
gaz és tüskés bozót
csak burjánzik tovább.

Magadban, mondd, mit érsz?
Legyűr a sok pimasz.
Fogózzon kézbe kéz,
s leszünk vas, nem viasz.
Hazánk is lesz megint,
mihelyt vassá leszünk!

Csak fogjunk össze mind,
különben elveszünk,

csak fogjunk össze mind,
különben elveszünk.

Gyökér

Hogy is volt annak idején,
vártán a sosemvolt tavasznak?
Remegés a fűszál hegyén
mit üzent egy szellő-kamasznak?

Kis csitri dalt, félszeg szerelmet
csend fog marokra, jéghideg.
Hang, mozdulat magába dermedt,
semmi felel a semminek.

Rejtőzve valahol a mélyben,
csak a gondolat, ami él,
hallgatagon és észrevétlen,
mint kúszni készülő gyökér.

Brúnó

Györe Imrének

Tüzes fogók és kísértő szavak
sulykolták váltva, hogy választhatok.
Ugyan mit? Tűz helyett gyalázatot?
Nincs válaszút, ha a szellem szabad.

Ma már áttetszők a börtönfalak:
szőlővel dús a domb, lüktet-lobog
az ég pereméig futó habok
időtlen arcán a nápolyi nap.

Félelmek nyila, acélhegyű túske
nem dőf már torkon, nem rettent a máglya,
tévútra sem csal áltató remény.

Holnap megégek. Szégyenüknek füstje
és igazannak diadalmas lángja
együtt csap fel a Virágok Terén.

Talán üzenet

Az idők jégfoggal harapnak.
Vére hull várandós nyaraknak.
Tücskök hajszálüveg-ciripjét
gonosz kis szelek tördelik szét.

Hűlt álmok – hóba dőlt vitézek –
nyitott szemmel az égre néznek,
halott a hold. Fél arca sárga,
felét egy dögmadár lerágta.

Hol van akárki, bármilyen lény,
ki ha szól, nem a semmi nyelvén?
Egy élő kis füvecske hol van?
Hol a valahol a seholban?

Jár a tekintet, mint didergő
vad, kin nem könyörül az erdő,
rögbe túr, felhőbe fogózik,
bogoz képzelget és valódit.

Néha rés villan, mint tűnékeny
sejtés, a vasból öntött éjben,
néha láng gyúl egy penge élén.

Talán üzenet, nem lidércfény.

Girolamo testvér

*„Ne féljete a pásztorruhába bújt farkastól, de féljétek
Jézust, a pásztort*

Fra Girolamo Savonarola

A lilium városában,
hol mosolyból köpenyt varrnak,
és alatta tört viselnek,
hol a szájból, mint veremből,
csusszan ki a szó sziszegve,
hogy torkokra tekeredjék,
hol a sarkon útonálló
rágalom les, és hazugság
csap le rád a kapualjból –
a lilium városában,
hol a bűnök fonadéka
sarcot vet a napsugárra,
téged szólongatlak, Jézus:

csillagok szelíd királya,
 bárányfelhők fodrozója,
 de bíránk is, ki a bűnre
 lesújtasz, bár fedje bíbor,
 és jutalmad csak a jóké –
 ím ajánlom szegény lelkem
 kegyességed oltalmába,
 ím esengek: vess a tűzre,
 adj váltságul a gonosznak,
 hogy elhagyja ezt a várost,
 és szélhordta hamvaimból
 a te liliod nyílják,
 a te rózsád illatozzék,
 arcát fordítván a napra,
 szirmait el nem hullatva.

Pára

Az éjszaka üvegén
 mi ez a párafolt:
 egy valaha-volt csillag
 utolsó lehelete,
 vagy első életjel, egy felsíró
 újszülött csillagé?

Összeomlások és újjáalakulások robaja
 vacogva elcsendesül a fényévek
 közömbös jégmezőin,
 sorsok keringenek
 kérdéstelenül és kérdezetenül.

Csak egy leheletnyi pára sejteti
 az éjszaka üvegén,
 hogy egyszer megbolydul a csend,
 s a kövek énekelni fognak.

Ismeretlen költő

Olvastam egy verset, egy ismeretlen költőét,
 akinek születése a lexikonok szerint
 csupán a jövőben lesz majd esedékes.
 Nekünk, múltbelieknek ajánlotta művét,
 mely a tengerfenéken íródott, ahol
 mint ismeretes –
 igen nagy a sötétség és a nedvességtartalom,
 továbbá nincs papír, se írószer,

írni tehát fölöttébb nehéz,
kiváltképpen olyan egyénnek, aki még meg sem
született.
Nem is írásban kommunikált a szóban forgó költő,
hanem empátia útján,
számítva az olvasó beleérző hajlamára.
Nem volt a versében se rím, se mérték, se ritmus:
ilyesmivel bajlódni
kinek van odalenn hangulata.
I s hogy a vers miről szólt?
Az inkább a sorok között volt olvasható,
illetve lett volna minden bizonnyal, ha vannak sorok,
de hogyan lehetnének sorok ott, ahol szavak sincsenek?
Mostoha körülményei folytán a költő
a semmit írta semmi-kézzel a semmibe,
önzetlenül, kétségbeesetten, figyelmeztető cézzal.

Alternatívák

Szocializmus vagy barbárság – valaha így állt a kérdés.

A mai tét nagyobb:
szocializmus,
vagy elkeveredünk
a tejutak porával,
beszippantja emlékünket
a súlytalan őselem,
és jó esetben is
csak a valószínűtlenségek lappangó
réseiben,
a parttalan időkből
szinte ok nélkül feldobódó
körömnnyi szárazon
találhat egyszer új kapaszkodót
valami emberhez hasonló –

A történelemnek persze nincsenek
eleve lezárt kérdései:
minden elágazásnál,
a legvégsőnél is,
az osztályharc határoz.

Életkép

Tegnap leült a tegnapelőtt
a mának asztalához,
felfalni holnapunkat.

Istálló

Ha megfeszül is, csak gyúlik a trágya,
és Herkulesnek minden tagja fáj.
Tíz perc egy rózsakertben – ez a vágya,
s hogy forduljon fel Augiász király.

Kunz von der Rosen

Ha kérded, olvasó, hogy vajh ki ő,
az illető, ki hallgatott e névre,
amely nevet, habár nem volt dicső,
az emlékezet táblájáról mégse
törölte le nyom nélkül az idő,

nos, halld: a férfiú, kit nem csekély
okból kímélt a történelmi spongya,
se pápa nem volt, sem győztes vezér,
csupán a császár udvari bolondja,
sallang. Selyemgatyán rojtos szegély.

Urak rongya? Vagy csak látszatra az?
Zizzen a hír, hogy ő az úr a háznál...
Külsőre bárány, lélekben csikasz,
és ujjá körül forog Miksa császár.
(No persze, ha a szóbeszéd igaz.)

Kell a vigasz, hol zsákszám áll a gond,
és fejet kókaszt a korona terhe!
Elkél biz ott egy rátermett bolond,
kinek tréfáin fölpezseg az elme,
kinek mókája színhús, semmi csont.

Volt ám egy tette – szinte műremek!
Csak elfogódva szólhatok felőle.
Azzal szerzett nagy rangot, hírnevet,
és leghátulról rúgtatván előre,
a császár fő-fő tanácsosa lett.

Ez úgy esett, hogy épp ülésezett
a birodalmi gyűlés, és gomolygott
tengernyi népség, grófok, hercegek,
lotyók, csatlósok – midőn a bolondot
a múzsa ujjá érintette meg.

S mondá a fennkölt égi hölgy: „Ahány
vak koldust rejt itt sikátor és csapszék,
gyűjtsd egybe mind a város piacán,
ahol középre vascölöp veressék,
hozzá kocát kötöztess. Azután

husángot a kezekbe, jókorát!
Tüzeld a hadat nemes küzdelemre,
s győzelmi díjul ígérd a kocát
a szerencsésnek, ki úgy csapja fejbe,
hogy elterül. Menj hát, ne tátsd a szád.”

S lám, a pór már a piacon tolong,
poroszlók pajzsától megnyomva, hátrál,
az ablakokban úrinép szorong,
erkélyen, karosszékben Miksa császár –
s jelt adván, sípjába fúj a bolond.

Indul a viadal: husáng forog
a kocáért, mely visítóz riadtan,
hangja felé nyomulnak a vakok
csapkodva-bőgve, torlódó csapatban,
éjük vizén habarva vérhabot,

ütés zuhan vaktában, csont reped,
hibbant indulat fogakat csikorgat,
reccsenő dióhéjak a fejek,
dühöngő lábak testeken tipornak –
a nép vidul, és nagyokat nevet.

„Üsd, vágd!” – harsan a harsány biztatás,
míg ki nem dőlnek egy szálig a sorból,
s dong a halál, mint jóllakott darázs,
nyöszörgés rebben ki a lucskos porból –
csak a disznón nincs seb, se karcolás.

Az ő sorsa a császár asztalán,
bő borsos lében télt be aznap este,
a hét országra szóló lakomán,
hol úri vendégben nem volt hiány,
s bor mellett vígan csúszott a tokány,
midőn fő-fő tanácsosává tette
bolondját Habsburg Maximilián.

Machiavelli San Cascianóban

*Machiavellit, a nagy író és historikust, a Mediciek
parancsára 1513-ban összeesküvés vádjával
letartóztatták, megkínozták és börtönbe vetették.*

Szabadulása után, amelyet csak a szerencsés véletlennek köszönhetett, San Casciano-i birtokán élt száműzetésben.

Fölhúztak s leejtettek a csigán,
írrok lesett: ha vallók, följegyezze.
Kínok ízével keserűit a szám.

De ártó szó nem jött nyelvemre egy se!
Az ész tartotta féken rettegésem.
Börtönbe löktek. Féreg mart sebesre.

Aztán a rács kinyílt. S nem nyílt ki mégsem:
hazám kígyóké, tükre a pokolnak,
s ha jön az este, nincs hová betérnem.

Sodor a szél, mint tépett varjútollat,
szép Firenzémet bekússza a gyom,
sorvatag ágról a remény lefonnyad.

Ki könnyít e hon sorsán – sorsomon?
A bujdosónak ti segítsetek,
Dantém, Petrarcám, Ovidiusom!

Tudok egy jó madarászó helyet,
ott olvasok. Vagy az erdőn tekergek,
a favágókkal elbeszélgetek,

aztán ebéd, s egy kupa löre mellett
társalkodóm a derék kocsmánéppel,
megtudván, hogy a tehénke megellett,

esőt kíván a zab, s hol járt az éjjel,
melyik asszonnyal vétkezett a pap,
vagy hallgatom, mint szidják szenvedéllyel

a szipolyt, az úri gázságokat.
Jön a mészáros, két mészégető,
a molnár egy tál birkahúst bekap,

és kezdődhet a gondfeledtető
kockajáték, hol egy peták okán
hajbakapunk, hogy reszket a tető.

Így ballag el békén a délután.
Mécs gyúl a földön, és még több az égen,
szétszéled lassan kis kompániám.

Az én órám ez. Készülök serényen,
le mosom otthon arcomról a szennyet,
magamra öltöm legszebb öltözékem:

a képzelet – derék ló! – már siettet,
hogy nyergében a régmúltat bejárjam,
Rómát leginkább, hol hősök születtek,

s kitudjam, hogyan szereztek hibátlan
tetteikkel dicsőséget honuknak,
s az én hazám miatt fetreng a sárban.

Beszélgetek velük. Fogom a tollat,
följegyzem szavukat, sort sor után.
Okulás lesz tán majdani koroknak.

Tenéked szánom, ó, Itáliám!
Néked adnám lelkem jobbik felét,
hogyan szabad légy, mint voltál hajdanán,

nem idegenek portáján cseléd.

Marcang

Nagyon zavarnak az idétlenségek,
kiváltképpen a sajátjaim.
Bicegő képek a versben,
természetellenesek, mint egy meglekert,
modoros barokk végtag.

Vagy tudós tüsténkedéseimben egy-egy
belopózott ökörség,
amit kipenderítettem volna, ha szemem
át nem szalad könnyelműen a sorok
csukott ablakain,
nem fürkészve, mi lappang a függönyök mögött.

Utólag aztán képen vág a kinyomtatott
bosszantó véglegesség,
szeretném falba verni a fejem.
(Büntetésül pöcköltem ide ezt a közhelyet.)

Azt kérdeztem egyszer Ladányitól:
„Te az összes verseidet írod, vagy mindjárt a
válogatott verseidet?”
„Az összesét – mondta nem lehet mindjárt a
válogatottat.”

Hát ez megnyugtat egy kicsit.

Az írás akrobatikája

Két hegyfal között
kötélhídon billegnek mondataim,
könnyedén, fesztelenül,
illetve tulajdonképpen fogcsikorgató fegyelemmel,
tudva, hogy elég egyetlen pillantásnyit
engedni a mélység hipnózisának,
és összezúzódnak odalenn,
tudatlanságom éles kövein.

Lux perpetua

Törlőrongy a halál: ledörgöli majd
emlékemről a homályt, a foltokat,
kifényesülök, miként
történelemkönyvben a hajdani,
ma már ellenőrizhetetlen dicsőség,
vagy nagytakarítás után az ünnepélyes
rézkilincs,
a szabadságát felragyogtató ablaküveg, mely
végre kibújhat az esők
szennyes, csíkos rabruhájából –
egyszóval, csak sajnálhatom,
miért nem voltam élve az,
akivé holtomban – remélem – leszek.

Csomagolás

Ha majd készülni kell, becsomagolom,
ami a legszükségesebb:
nyáresti ég
kendőnyi kékjét, moccanó
fűszál nesztét,
meg egy bársonysötét
darabka felleget,
mely őrzi még
hallgatagon a rejtett zenét,
villámok sistergő üzenetét.

Nézelődés a folyónál

A folyó, amelynek emlékezet a neve,

maga építi és rombolja medrét,
szándéktalanul, vagy legalábbis
homályos indítékok szerint.
Felszínén mindenféle hordalék,
uszadékfa, haltetem, itt-ott
egy gondolathéj, csillagtöredék,
s a zavaros, remegő üvegfényből
visszaréved fél évszázaddal ezelőtti arcom.

Egymást nézegetjük,
nem firtatva, mire gondol a másik,
és sorra mellénk telepednek
a meg nem virradt nappalok,
vércseppel a homlokukon.

Keresni foglak

Fölfeslett ég alatt
hallani vélem
néhanap
vagy inkább
bőrömön érzem
hangodat
mint hús emlékét
egy tenyérnek –

de szétpattant
a pillanat
nem tudja senki
merre vagy
s én tapogatva
mint a vak
keresni foglak
míg csak élek

Egy kötelezvény záradéka

Törjön ketté a toll.
ha elfelejtené,
hogy távoli őse
egy kiegyenesített kasza volt,
fulladjon el a szó,
ha nem tud ökölbe szorulva
szétcsapni,
megfontoltan, hidegen, de
az arcul vertek indulatával.

Beatrice

Nyolc éves volt az Arno-parti lányka,
midőn azt a fiúcskát megigézte,
ki csak egy évvel volt idősebb nála.

S a fiú sűrűbben járt a misére,
hogy a leányt, ha messziről is, lássa,
behúzódván a templom szegletébe.

Ó, lopott percek titkos villanása!
O, szépség szirma, mely lehull remegve
a karmos szélben, s nem nő soha mása!

Elment szegény. S ki tudja, létezett-e,
nem mese volt-e, felhők fényvarázsa?
De a költő mindhalálig szerette.

Talán csak elgondolta, kitalálta,
szelíd nővérnek, szüzi szeretőnek,
kit melengethet gyengédsége lángja.

Mert ölelgetett mindenféle nőket,
de igazán csak egyet szeretett,
a legkülönbet, az álomból szóttat,

tudván: ha elporlanak a hegyek,
tenger kiszikkad, világok ledőlnek,
van szerelem, csillagnál fényesebb,

amely túléli őket.

Pillanatkép vonatablaktól

Fölverte az országot a gaz.
Szétszabdálva a föld,
mint egy baltával feldarabolt szerető.
Horpadt tehén turkál gyér füvet,
ló küszködik, tompa szégyenében
lehajtja fejét a napraforgó.

Játékos gyermek

A buszon egy kisfiú
pisztolyt nyomott a tarkómnak.
Igaz, csak játékpisztolyt.
De azért kezdetnek nem rossz.

Repülés

Álmomban
néha repülni szoktam.
Kis egyszemélyes gépem
alatt a tér kinyílik,
sík földek lapja ferdül,
valószínűtlen erdő
ágaskodik, lesüllyed,
égtájak szétterülnek,
és áthullámszik rajtam
a kékség szívverése,
és nem köt semmi többé,
se lánc, se fal, se korlát,
nem húz mocsár, a lábam
nem botlik csúf gödörbe,
szoros markát kinyitva
az idő is elenged
a mindent oldó fénybe,
hol a részekre szabdalt
világ eggyé fogózik –

a semmi végtelenjén
hintáivá és lebegve,
még azt is elfelejtem,
hogyan nem tudok repülni.

Hallgat még az osztály

Fogyóban a holdam,
nőni nem fog többé,
megölel az éjfél,
leszek kósza köddé.

Az osztály azonban
nem felejt el engem:
hogyan is felejtethetne,
hiszen azt se tudja,
ki voltam, ha voltam,
merre ténferegtem,
hová tébláboltam

a valaha-voltban.

Még kevésbé tudja,
hogy szóltam is érte
– igaz, csak dadogva –,
és ha megtudná is,
mordulna: „Ki kérte?”

Kéretlen ha szóltam,
nem miatta tettem:
magamért vettem
szitokszót a szélbe,
nem állhattam szótlan,
hogy mint csorba bögrét
lökjenek szemétre.

Hol az osztály, hol van?

Magába meredten,
álomba alázva,
hallgat megigézve,
kővé babonázva.
De hogy le ne rázza
nyűgét, lehetetlen:
holnapra föleszmél,
vagy holnaputánra.

Ha pedig föleszmél,
én se leszek tétlen,
leszek baljós villám
összevont szemében,
homlokzúzó kavics
parittyás kezében,
ünnepnapon mosoly
szája szegletében.

Az első rózsaszál

*„... légy hű az első rózsaszálhoz.”
Rónai Mihály András: Feldúlt ligetben*

Folyó futását nem vezérli
málló tajték, izgága hab.

Felhő bóklász, arcát cseréli,
de az ég ugyanaz marad.

És ugyanaz marad a rózsa,
az első szál – le nem konyul.

Valami, úgy látszik, megóvja
szép lángját változatlanul.

Különös: ezen a vidéken
nincsenek őszök, sem telek,
és meglett férfiak szívében
bujócskázik egy kisgyerek,

és van miértje napnak, évnek,
az eszme nem hulló dió,
de páncél, övezi a létet,
ne fogja kés, gyilkos golyó,

s ha erre portyáz a mihaszna
sunyi vén tolvaj, a halál,
friss illatával elriasztja
az a legelső rózsaszál.

Hosszú még

Hosszú még az ezredév,
történhet valami jó is.
Egyelőre azonban úgy érzem magam,
mint aki létrát állít a mezőre,
hogyan kicseréljen egy kiégett csillagot.

Halál natúrban

*„A halál olyan felvételi vizsga, ahol senkit sem
utasítanak el alkalmatlanság címén. Pedig a
legtöbben szívesen megbuknának.”*

Ismeretlen szerző

Attól a szerencsétlentől
nem volt egy perc nyugalomunk.
Arénázott éjjel-nappal,
verte az ágy szélén a deszkát,
a csuklójából kirángatott infúziós csövet
szájába dugta és szopogatta.
Le nem vehettük róla a szemünket,
nehogy kárt tegyen magában.
Bizony, egy idő múlva
elfogyott a türelmünk, és
emeltebb hangon próbáltuk
jobb belátásra bírni,
gondolván: ha a szóból nem is,

talán a hangerőből felfog valamit.
 így ment ez két napig,
 a harmadik nap reggelén elcsendesedett.
 A doktornő az ágya mellett
 szívét hallgatta, pulzusát kereste,
 a nővérkével sugdosott.
 Aztán fejére húzták a lepedőt,
 kilógó lábára cédulát kötöztek.
 (Megjelölték, mint az újszülötteket.)
 Csomaggá bugyolálva,
 ezen a sivár rakodóparton
 várakozott előírás szerint,
 míg egy nyeles, kerekes
 szürke bádogteknőben
 el nem hajózott a hátsó lift felé.
 „Talán mégse kellett volna kiabálnunk vele”,
 mondta valaki.
 Elnyúltunk az ágyakon
 gondolattalanul.

A *Viszkis legendája*

Ó, az a Viszkis, a sztár! A legendás kasszaüritő!
 Szökve a sittről, nem volt tétlen pillanatig sem,
 s mint kit a szakmai rang kötelez, tüstént nekilátott
 fesztelenül rabolászni, csipiszt mutogatva. A nézők
 szurkoltak neki, mint kedvenc csapatuknak a meccsen:
 csak le ne bukjon, tartsa kegyében a sors ezután is,
 fossza szerencsés kézzel a kasszát, törje a borsot
 orrok alá, melyeket túl fennen hord viselőjük,
 üsse zsaruk hada bottal – persze, ne őt, a nyomát csak!
 Így gondolta bizony nem is egy polgára honunknak,
 jobb híján így mondta ki: fojtja a düh meg az undor,
 torkig van már hetyke urakkal, bank büdösével,
 kerge közéleti majmok fülcsikaró ricsajával,
 s légióként a nyomorral, mely lealázza a porba.
 Szíve szerint odasózna – de még nem tudja a módját,
 hát a fiúra kacsintott: táncoltassa meg őket!
 Hisz ha zshivány is, még mindig jobb százszor *ezeknél*.

Ám forduljon a szó immár kissé komolyabbra.
 Taps ha kíséri a rablót – tréfa ugyan, de idétlen,
 jelzi, hogy indulatunkból pusztán ennyire futja,
 felfedi tétovaságunk, s egyben a kor ficamát is:
 hősre ha nem lel a nép, a vagányt koszorúzza babérral,
 nincs fény, torzak a mércék. Öntudat, ó, hova buktál?

Sorsom

A sors bizony, ha rossz, ha jó,
nem égtől-pokoltól való.
Ütemét nem külső erő:
belül veri a dobverő.

Persze, nem mindegy, a világ
becéz-e vagy képembe vág,
szövi-e létem szövetét,
vagy falánk molyként rágja szét.

De állítom: bármit tegyen,
nem dönthet rólam nélkülem.
Övé a „kint”, enyém a „bent”,
és egy a kettő – ez a rend.

Bennem lélegzik, ami van,
általa vagyok önmagam,
így szabhatom meg, mit hagyok
emlékül, milyen holnapot,

s ha egy vicsorgó hatalom
kötele feszül nyakamon,
gyalázat vagy méltó halál
jut-e részemül – rajtam áll.

Kő vagyok a véső alatt,
de kéz is, amely megfarag.
Félre ne csússzon az ütés,
mert egész művem kárba vész.

Sovány, törékeny ágon

Szorosan, mint a kéreg,
tapadnak rám az évek.

Befognak, tokba zárnak,
eladnak a halálnak.

Gyökerem volt egy ország,
lombomat letarolták.

Jelzek, csak úgy magamban,
utat az úttalanban.

Zsörtölődöm a széllel,
s ha áttetsző az éjjel,

váltak a holddal pár szót,
lengetek csillagzászlót.

A varjak elkerülnek,
ágamra álmok ülnek.

Sovány, törékeny ágon
hintái legszebbik álmom:

készül messzire szállni,
túl e halott világon
a napot megtalálni.

Harangkondulásig

*„ ...neve, ha van, csak áruvédjegy,
mint akármely mosóporé,
s élete, ha van élte még egy,
a proletár utókoré.”*

J.A.

Nincs életem még egy,
ez az egy is vásik,
ezt koptatom-nyűvöm
harangkondulásig.
Proletár utókor
gyertyája elfújva,
sehol sincs megírva,
mikor gyúl ki újra.

Proletár utókor
elfújtt gyertyalángja,
akármely mosópor
nagyobb becsben áll ma.
Elvásik az élet,
nem adódik másik.
Gyúl-e még gyertyaláng
harangkondulásig?

Akár gyúl, akár nem,
fénylik azért bennem,
tenyeremmel óvom
esőkben, szelekben.
Kicsi libegő láng,
idebenn világlik.
Nem is fog kihunyni
harangkondulásig.

A katona

Györe Imrének

Egyszer csak
holtan bukott le
a rigófütty,
napfény-repeszek szikráztak élesen,
mint a tükör
kalapácsütés után.
Aztán robajló láng lövellt ki
a kettéhasadt hétköznapiak
szennyos gödreiből,
befröcskölve a csillagok
szelíd magányát,
közuhatag alá temetve
szénné égett szándékokat,
befejezetlen mozdulatok
suta töredékét.

Ennyi volt.

Vajon kikaparják-e valamikor
agyaggal, fekete földdel összetapadt
álmainkat,
jövők holtukban is szép
cserepeit,
kiássák-e
rákövült hamuhegyek alól,
beroppant boltozatok alól
a katonát, aki őrhelyén
lándzsát markol rezzenetlenül?

Felzárkózás Európához

„Fáradjon be, helyezze magát kényelembe” – mondta
nyájasan a diónak a diótörő.

Bohókás

Átugrom Becsbe – mondta a koldus –,
megnézem, ott milyenek a kukák.

Főnix Adolf

Adolf, a főnix,
életre kelt,
világba vakkant
egy kurta „Heil!”-t.

Maszatnyi bajszát
illesse bók!
Tincse, mint régen,
szemébe lóg.

S míg pillantása
fut kémlelőn
az orosz sztyeppén,
ukrán mezőn,

míg gazdaszemmel
néz szerteszt,
böffen belőle
ilyen beszéd:

„Na ugye, mégis én nyertem meg a háborút!”

Vidám dalocska a reményről

Megérkezett a Szörnyeteg,
és azonmód közhírré tette,
hogy ő az úr mindünk felett,
és senki sincs úr őfelette.
Továbbá kihirdette még,
hogy emberhúst eszik naponta,
legyen tehát friss hús elég,
ne álljon tétlenül a konyha,
legyen friss emberhús elég,
ne álljon tétlenül a konyha.

Tanácsba gyűlt e hír nyomán
városunknak sok tisztos aggja,
hogy amit új urunk kíván,
megadja-e vagy megtagadja.
És tanácsolta mindahány,
legyen a város engedelmes,
másként a Szörny kardélre hány,
parancsszegőnek nem kegyelmez,
feldúl, kifoszt, kardélre hány,
parancsszegőnek nem kegyelmez.

Bizony, fogyton-fogyunk ma már,
húsunk, velőnk igen kelendő,
ravatalunk leend a tál,
sírunk egy feneketlen bendő.
Ám nincs fogyóban a remény
a legutolsó szusszanásig,
hogy holnap még talán nem én
leszek soron, hanem a másik,
hogy holnap még nem én, nem én
leszek soron, hanem a másik.

Rendbehozzák!

Ha omlani készül az ország,
és furcsán reccsen a világ,
ha lazulnak a szögek, srófok,
repedeznek az ívek, bordák,
és pillér nyögi: „Nincs tovább!” –
csak semmi pánik! Rendbe hozzák
királyok, hercegek, grófok,
naplopók és burzsoák.

Milyen szerencse!

Milyen szerencse, hogy a Földről,
bár gömbölyű és forog állítólag,
le nem gurultunk ezidáig,
nem törtek össze csörömpölve, ha megbillen az asztal,
a hegyekkel púpozott tálak,
tavak, tengerek sem ömöltek ki
felfordított poharaikból.

Ide vagyunk tapasztva abszolút biztonsággal,
ha pedig üzemzavarból kifolyólag netán
mégis lepottyannánk,
felfog az úr kifeszített védőhálója.

Alkotmányos jogaink tehát csorbítatlanok.

Csak ez a szél ne csörgetné ütőivel
folyton ugyanazt az altatódalt
csontjaink fehér xilofonján.

Helyzetkép átokkal

Ha csak egyszer is
megfoganna itt
valami mag
a foltos ég alatt,
valami fénylő
pillanat,
az élet moccanó
ígérete,
ölelést és dalt
sejtető –
ha megfoganna
csak egyszer is,
csattanjon rá dühödt
habzó eső,
verje-vágja
cafattá, habarja sárba,
ne nyújtózzék
a nap felé
a vakmerő,
s ha volna benne még
dac és erő
felszegni szép,
makacs fejét,
célzott villám
terítse le,
vastalpasok
fojtsák a szuszt bele:
ne rontsa le
a halál tisztas üzetét.

Sírvers

Majakovszkij sírjára
Brecht ezt az írást szánta:
„Nem bírt vele tigris, se cápa,
a poloskahad felzabálta.”

Valaki

Hallgatók a nappalok,
rejtőzködők az éjszakák.
Valaki, aki nem vagyok,
fogva tart, mint gyökér a fát.

Valaki, aki csak leszek,
lappang a lomha föld alatt,
tejutak peremén lebeg,
névtelen, mint a pillanat.

Semmi sem végleges ma még:
képlékeny még a tegnap is,
a kéz sután szálazza szét,
hogy mi volt igaz, mi hamis.

Hiteles formát a hiány
nem kap, csak a végső egész.
Milyen lesz: sárral gyúrt, silány,
vagy kötömb, feszes és merész?

Rám csörgött Noé

Az este rám csörgött Noé:
parancs jött, újra indulnia kell,
szüksége van egy tapasztalt hajósra,
akivel megoszthatja gondjait a kormányrúdnál,
rám gondolt, kéri, legyek a helyettese
ebben a felelősségteljes megbízatásban,
reggel értem jön a bárkával, lehorgonyoz
a ház előtt, ha lesz parkolóhely,
mindenesetre várjam a kapuban,
útra készen, száz évi élelemmel,
aztán neki is vágunk azonnal,
mert üzemzavar miatt
olvadoznak a sarkvidékek,
óráról órára emelkedik a tengerszint,
sietni kell,
de őszintén megmondja azt is
– mint régi barátját, nem akar átejteni –,
hogy sejtelve sincs, meddig leszünk úton,
és hol fogunk kikötni, ha egyáltalán,
ismeretlen tettesek ugyanis
– mit tegyünk, ilyen a világ –
ellopták az Ararátot.

Ismerős

Zörren a párkány, hajnali bősziparászás,
csőr kopkopja hadarva üzenet az ablakon át.
Mit keres errefelé, és mit lel majd e korán kelt

tollas munkabolond? Aranyat? Vagy reggelijéhez
morzsát, ízes hangyatojást?

Míg ő buzgón kincse vadászik, amott a kiserdőn
hálós szövevényt, kusza ábrát
karcolnak az égre a fák,
kék alapon labirintus
rajzolatát.

Mennyi növény! Jó lenne, ha tudnám,
ezt vagy amazt hogyan is nevezik – de a városi aszfalt,
ahol én cseperedtem, s vénné aszalódtam,
nem terem ily tudományt, amiképp zabot és pipacsot
sem.

S nemcsak a fák: a seregnyi madár, ki
fenn a magasban s lenn a gyepen csirreg, cseverészik,
névről mind idegen, mint összeverődött
népek a villamoson.

Ám ez az egy, ki a párkány
bádogg dobján pergeti egy kicsi élet
elszántságát és igazát,
nos hát, ő az egyetlen szinte az erdei glóbusz
számos nemzete közt, akit én is,
úgy hiszem, ismerek: ő a picinyke
szénfejű cinke, ki lám, ilderöppen az eltűnt
zsenge időkből –
füttyszavú emlék Áprilytól.

Hová lett Kosztolányi?

Itt volt – és íme, hült helye.
Ki tudja, mi történt vele.
Hol járhat? Ellopták talán?
Nyugaton, mondják, nagy divat
lopkodni a fémszobrokat –
meglehet, ezért nem maradt
talapzatán (mely nélküle
csak feszeng féllábon, sután).
Minap még bronz alakban
nézdelt mélán a forгатagban,
s a szűkös térben, mit tekintete
rögzített és bezárt,
színek és hangok erdeje
nyűgözte le.

Kis rím-fióka szállt
a gyepre cifra tollazatban,
hogypittyegett! Bogár
zizgett, bokor riszált
a szélnek, magát illegetve,
vagy busz dudált, s ő azt figyelte –

vagy csak merengve
babrálgatott egy ritmuson,
valami cirkálom
bűvölte, tarka holmi,
semmi-szó, irodalmi lom,
mert jó dolog eljátszozni
e világban, hol nincsen irgalom.

Bizony, csak ez a jó:
ringani, mint papírhajó,
mit dajkál álmatag folyó,
lengeni, mint bodor
pára, mit táncos szél sodor,
ejtőzni gondtalan,
feledve lombtalan
férges fák kínját, hontalan
csavargók lépteit –

bizony, csak ez a jó:
csiszolni szép
csecsebecsét,
s fület befogni, ha
anyjának elapadt
csecsét
üvöltve rágcsálja a csecsemő
az olvadt rezet csorgató,
iszonytató
vad ég alatt –

De mit beszélek,
miféle rút,
igaztalan
vádakra tüzelem magam,
hisz nemcsak szenvelgő kecsesség,
míves közöny, megjátszott úri restség
volt ez a hányaveti elme,
ege nem pusztá festék,
s bár nagy képpel fecsegte:
*„ne mondj te ezt se, azt se,
hamist se és igazt se”*,
olykor ő maga tette szegre
a jó tanácsot,
mint egy megunt kabátot.

Mennyi hamisat mondott,
ártót, silányt, bolondot!
Ám ha úgy hozta kedve,
tudott ő szólni mást is,
igazat, nem kevészer,
és igaz szava máig
szórja színes csodáit,

tündöklőn, mint az ékszer.

Csöndes, szelíd panasszal
ha megjajdul a mélység,
ma is választ remegnek
fűszálak és levélkék,
ma is zengnek a húrok,
tépett szivek dobognak,
s amit tegnap teremtett
toll és lélek – a rendet
meg nem rendíti semmi,
se ma, se holnap.
Lám, Pacsirta, a fonnyadt,
szánandó csúfság itt dúdolgat,
s Novák tanár úr megalázva
készül az önkéntes halálba –
esettek, kivetettek
dalként lebegnek,
nyűtt álomarcúk maradóbbr az ércnél,
tűzben sem olvad.
Ó, Désiré,
elkóborolt Dezső!
Nagy tettető vagy,
magakellető,
de mert fénylőbbik éned
a megrugdaltaké,
s egy kicsit bennük éltél,
nem fog rajtad enyészet,
se rontás, álnok éjféli,
özönvíz, jégeső.
Tolvaj el nem orozhat,
nem vagy te bronz:
szikrázó pajzzsal óvnak
a gyengék, megtiportak,
kiket póztalan órán
szívedre vonsz.
Bűvész vagy? Cirkuszi csaló?
Az is, mi tagadás,
de főként fájó és jelenvaló
zengő lét, türkizes varázs,
álarcos bánatunk, aki
rengésen és omláson át
állja az idők ostromát,
míg Édes Anna félénk ujjai
simítják tincses,
kincses homlokát.

(Örömmel közölhetem, hogy a költő azóta visszatért a róla elnevezett tér lármájába, a kipufogó-gázokkal permetezett gyepes térségre. *R. E.*)

Gioconda

Valami elrepedt, kétségtelen.
Dióhéjba szorult a messzeség,
fakó vércsepp az alvadt végtelen.

Pillanatkép, rögzültén röppenő,
csupa kettősség, pókhálós homály,
röptébe dermedt holdkristály-idő.

Nincs egy, se kettő, nincsen férfi, nő,
csupán a lét áramló látszata,
külön is egy, együtt is széteső.

Ha benne vagy: mit ér gúny és fölény?
S hogy viselnéd, ha nem vagy kívüle?
Ha nem magad vagy a homály s a fény?

Ceruzarajz

Tv-antennára tűzve,
mosolyog a hold,
mint fej a lándzsavégen.
Lebegnek az elbotlott
felkiáltójelek,
édeskés rothadás
ring szelíden a szélben.

Felhő formálta tornyok
között inogva lépdél
a pillanat
egy szál kötélen.

Akasztófa-erdők
lombosodnak,
kérdőre vonnak
a halottak,
lázadón, türelmetlenül.
Szemük csillaggá fényesül.

A csend, ki tudja, mit rejt?
Csak önmagát?
Vagy zengést, mint a húr,
ha megfeszül?

Marx Károly születésnapjára

Az osztály, mely fiává
fogadta és nevelte,
nem kényeztette drága
ruhákkal, ételekkel,
jó szóval is csak ritkán.
Mogorva volt az osztály,
érdes, nehéz beszédű,
s ha némelykor dühében
szétcsapott, mint a tűzvész,
bizony, nem tudta mindig,
hogyan s hová kell ütni.
De ő átlátta rögtön,
hogy érettebb időkben
a célzás pontosabb lesz;
hogy látszatot s valódit,
igazat a hamistól
csak úgy tudsz szétcsomózni,
ha az osztállyal egy vagy;
hogyan emberség ha van még
az elbitangult földön,
a munkásság szívében
időzik el leginkább.

Ezt tudni nem csekélység,
sőt, minden titkok nyitja,
így nyíltak meg előtte
alig sejtett világok,
csillagok, társadalmak,
így lett egyből a másik:
a mozgalom tudássá,
a tudás mozgalommá,
s a horkanó időket
markos, merész fogalmak
feszés gyepelőre fogták.
A munka és a tőke
végső, halálos harcát
kendőzse bár idillé
sok lenyalt hajú frázis:
túl sorsok áradásán,
túl ágáló egyének
rekedt retorikáján,
az éber fül kihallja
a lármából a Törvényt,
és a kéz dolga nem több,
mint hűséggel jegyezni,
amit a Törvény diktál.

S hol harci kürtje zendül
a dialektikának,

és hajnalok lobognak
kibontva, mint a zászlók,
ledől babona, vakhit,
fut fejvesztve a barbár,
s a sárba taposottak
jaja, vakon csapongó
dúhe, káromkodása,
mint ökölben az ujjak,
elszántan összezárul
egyetlen akarattá.

Ki járt a forradalmak
kanyargó, szűk csapásán,
küszködve árulókkal,
gyávákkal, ostobákkal?
Ki éhezett a néppel,
hogyan az ötéves tervek
nagy álma teljesüljön?
Ki osztozott a hóban
láz verte katonákkal
a dobozból kirázott,
összekapart mahorkán,
ki vitte botladozva,
elbukva, talpra szökve
az összevérzett zászlót
a sztálingrádi fronttól
a Reichstag homlokáig?

Sok itt a buktató ma,
gödrök, kelepcék, csapdák,
nehéz talpon maradni,
az irányt megtalálni.

Kezedet keresgélve
tanulunk újra járni.

Kalamár József búcsúja ^[2] .....

Homlokomon rózsza, ólommagból fakadt.
Mellemre friss szekfüt tűztek hegyes vasak.
Testemben a halál pirosat virágozott,
emlékeztek-e rá, csepele akácok?

Emlékeztek-e a dülöngő ködökre,
véremmel ittasult, keserű rögökre?
Ágak a szélben sír-e szegyenében,
hogyan nem lett husánggá, suhintani értem?

Akiből vétettem, Csepel gyári népe,
szólíts számadásra, ím állok elébe:
hulló éveimet sose számolgattam,
földedbe vettem, kenyerednek adtam.

Véremet ha veszik, az is a te véred,
keserű rögökben terem abból élet,
életemnek nedve a mélybe szivárog,
lombotokká leszen, csepeli akácok.

Álmában...

Álmában egy holdsugarat szorongat,
mint madzagot, puhát és fényeset.
Hasas léggömbbé fújták már a holdat
posztópapucsban surranó szelek.

Még oly szelíd az álma, oly törékeny,
mint bukdácsoló, butuska csibék.
Piheg egy őrző, óriás tenyérben,
s hullnak rá gondtalan csillagpihék.

Ó, gyermekálmok védtelen varázsa!
Múltak sötétjén átderengsz-e még?
Kurjongó, bicskás téboly tépte-vágta
a félig-álmot, létem szöttesét.

Kúszó halálgyökér ölelte térdem,
félelmek karma kapdosott felém,
felvert iszap forrt életem vizében,
dühökkel és dacokkal nőttem én.

Dühvei és daccal álmát hogy vigyázzam?
Nincs a közelben senki, csak a hold.
Borong a kétértelmű éjszakában –
tanácsát kértem. Még nem válaszolt.

Zsánerkép

Ritkásan, reménytelenül
homálylanak az utcai lámpák
az óbudai temető peremén,
fullasztó, súlyos feketévé
tömörítve a csendet,
amíg be nem imbolyog a busz,

odasúrlódik a megállóba,
és borzongva araszol tovább.

Haza-sürgető

Tetszhalálból itt eszméltem,
fénylő, bár sovány időkben.
Hazám volt itt, úgy emlékszem,
igaz, még csak készülőben.

Magam is készültem akkor
valami pelyhedző jóra.
Mire is? Tán visszhangképpen
egy-két dalra, bátrabb szóra.

Ma már nem tudom a járást,
csak vaktában botorkálok,
leskel rám, hogy elbuktasson,
tátott gödör, halál-árok.
Csupa rémség, idegenség –
nincs-világban mit keressek?
Behálóznak, rámtapadnak
híg napok, ragacsos estek.

Miféle gonosz varázs ez:
hazám bukva, süllyedőben,
üregei mérget fújnak
nincs-világban, szörny-időkben,
szája romlással parázslik,
bomlott dühöt eregetve,
kormot köpköd, sarat öklend
frissen mosott kék egekre.

Azt hiszem, ideje volna
suhintani élesebben,
átpörgetni, megforgatni:
hol markoljam, merre kezdjem?
Aligvoltból sosemvoltba
hol visz ösvény, van-e térkép?

Mormolok, csak úgy magamban,
csöndre intett indulatban,
valami könnyörgés-félét.

„Jöjjön el a szabadító,
aki bennünk készülődik,
ne siessen, ne is késsen,
és ne talpig hófehérben,
mint a csipkézett mesékben:

vasban jöjjön, harci vértben,
elszánások hajnalán,
vágjon neki nagy-merészen,
hogyha szennyben, hogyha vérben,
lándzsát fogva, döfni készen,
sárkányölő jobbkezében,
keljen át a hadak útján,
át az óperencián –

homlokán egy csillag égjen,
csillag égjen homlokán.”

Holnap történelem

Ferencz Lajos emlékének

Maholnap magam is
elhajítom, miként
rozsdás edényt, az „én”-t,
leszek személytelen,
akár egy csepp eső,
hallgató, mint a kő,
semmit sem álmodó,
nem is emlékező.

Még jó is lesz talán:
nem kell majd intenem
magam, hogy csak lazán,
ne olyan feszesen,
ne rójak körre kört,
töprengve, hogy hazám
hová lett, hogyha volt,
s lesz-e még, és mikor –
nem kell csitítanom
magam, hogy csak lazán,
mert megpattan egy ér,
aztán majd nézhetem,
egy szélütött mit ér –

Hová lett, hogyha volt,
hová lett, s lesz-e még?
Van ok, több mint elég,
kört róni kör után,
keresve, merre van
valami értelem,
míg van egyáltalán –

A barátom halott,

s lám, éppen én vagyok,
aki elengedem,
aki búcsút dadog –
bár meglehet: nem én,
ez itt valaki más,
a hang is idegen,
megbillen, imbolyog,
pallója át nem ér
végtelen vizeken –

Mondjam-e, hogy „nyugodj
békében”? így szokás,
de érzem, semmiképp
nem dobban rá pecsét,
belső jóváhagyás,
ha élünk, meghalunk,
mégsem nyugodhatunk
mi nyughatatlanok –

nincs mód elmenni még,
maraszt egy-két dolog:
ki nem mondott igék,
begörcsölt dallamok,
valamit rendesen
be kell végezni még,
bár nincs elkezdve sem,
a kizökkent időt
helyre kell tolni még –

Ezért nem távozott
ő sem – velünk maradt,
szerény, aprócska fény
a barbár ég alatt,
csak egy pont, nem nagyobb,
de elszánt és konok,
akárcsak te meg én,
s egyszer majd fellobog –

Ne mondd hát, hogy halott,
ne hidd – a hír hamis,
tanácskozik velünk,
hogymit tegyünk s miképp,
ahogyan tegnap is,
kicsit se változott,
olyan, mint te meg én:
élet-melengető
e csonttá dermedő,
csikorgó végeken –

ma: rejtőző remény,
holnap történelem.

Napom, holdam

Napom, holdam
darabokban,
hol keressem,
aki voltam,
vagyis inkább
csak szerettem
volna lenni,
mégse lettem,
ezt a felszeg
holnemvoltage,
félíg-álmot
hol keressem?

Ökle csattan
napnak-éjnek,
sejtjeinkbe
itatódnak
gonosz füvek,
álnok mérgek,
az osztály is,
amely egyszer
biztatás volt,
szép ígéret,
inog-bukdos
öntudatlan,
megmártózik
híg sarakban.

De valami
messze fénylőt
mégis hagyott:
néhakori
önmagának
tükörképe
még hibátlan,
bennem ragyog,
élő jelkép,
nem holt fétis,
pedig hányan
tűzre vetnék
emlékét is.

Hol is lelne
más esélyes
szilárd pontot
Arkhimédész?
Tébolyodott

pörgéséből
ezt a bolygót
senki-semmi,
csak az osztály
lesz majd képes
helyretenni.

Az osztály, mely
néha már csak
csupasz váza
önmagának,
nincs bizalma,
hite vékony,
de azért a
hites szóra
olykor-olykor
még fogékony.

E világban,
mint veremben,
csak vergődnek
tehetetlen,
ha nem volna
bizonyságom,
hogy az osztály
őríz engem,
nem hagy cserben,
amíg rejtett
szívverését
én is őrzöm
a szívemben.

Vasvesszővel
eszméltető
vad ég alatt,
nincstovábbnak
pereménél
felébred és
erőre kap,
összerakja
holdam- napom,
s ha gyűlnek rám
barbár hadak,
karjába von,
nem engedi,
hogy bántsanak.

Attila, téged mindenki tegez

Attila, téged mindenki tegez,
és csak a keresztneveden nevez,
holott Sándor és Bandi, kikkel együtt lépegetsz
a gyémántporos csillagutakon,
mindenkinek Petőfi és Ady
(az kötekedő, ez részeges),
de ha azt mondom: József – ki gondolna rád,
inkább a názáreti ács,
vagy a rabszolgának eladott ótestamentumi álomfejtő,
vagy egy rizsporos Habsburg-ivadék
rezdíti meg az emlékezet állóvizét –
te már csak Attila maradsz.

Persze, ha csillag vagy, ami kétségtelen,
egyike az imént megidézett
hármass csillagkép tűzpontjainak,
te sem lehetsz közelebb hozzánk,
mint a másik kettő, kiket családnevükön emlegetünk,
hiszen tőlünk, földi téblábolóktól
gyakorlatilag minden csillag egyformán távoli.

Ámbár az is lehetséges,
hogy a közelség s távolság fogalma
éppen az ellentétes okból
veszti értelmét ez esetben:
vagyunk ugyanis egynéhányan,
kik bévül hordjuk ezt a
hármass csillagzatot,
mint rendjelet mellünk belső oldalán,
mint a szívünkhöz vezető
s onnan szétfutó ereket.
Ha pedig így áll a dolog,
akkor mindhárman egyek vagytok
egymással és velünk:
mi vagyunk ti, ti vagytok mi,
egység, amely összetöri a nyelvtant,
de az eszmei egynyelvűek azért
bizonyára megértik, mire gondolok.

És úgy hiszem, megértik azt is,
hogy nem a nagyságrendek összemérhetetlenségét
akarom kétségbe vonni,
egyenlő mércével mérve
szédelő porszemet és
szirtet, mely nekifeszül az időnek,
csak régi közhelyekről
fújom le a port,
vallva, hogy cseppben is
remeghet a tenger,
és az imbolygó mécsvilággal
a napsugár tör vágyakozva vissza

ősforrása felé.
Nem az önteltség beszél tehát,
nem a magát szívárványként kellett
buborék gőgje szól belőlem,
amikor azt állítom kicsiny magunkról,
hogy belénk zárultak ők,
az égi óriások közt is óriások –
nem, nem a gőg, hanem a
büszke öröm csap ki szavamból, úgy bizony.

És tán tudom is a választ,
hogy hármuk közül miért csak
a legfiatalabbat szólítjuk keresztnevén.
Pedig egyformán kedvesek nekünk
mindhárman: ők a mi
családunk, életünk, szerelmetes hazánk,
önnön orcánk, mely a porba buktatva,
annál mohóbban szívja magába és
szórja világgá a mélység
rejtőző ragyogását –
különbség ebben nincs közöttük.
Ám egyedül Attila,
szemünk fénye, a mesékből kilépő
legkisebbik fivér,
egyedül ő tudta az egyszeregy aritmetikai igazával azt,
ami a másik kettőnek csak sejtésül adatott,
mert ő volt József, az álomfejtő,
aki összesodorja álmaink
homályló foszlányait
a *tudatos jövő* szálaivá –
ezért Attila ő nekünk,
és nem tévesztjük össze senkivel.

És azt hiszem, nemcsak én
gondolom így, de valamennyien,
mi valamennyien, akiknek
egyetlen félszeg sóhajtása is
viharzó kiáltás,
mennyeket megdöngető,
komisz fellegeket gatyájukból kirázó
kiáltás, melyben a föld dübörög.

Ladányi kemencéje

Ladányi, a költő, napközben
az utcákat fürkészte szorgosan,
kifigyelve, hol folyik építkezés,
és van-e ott nagyalakú téglá
(elfelejtettem, mi is a neve),

amiből ő kemencét építhetne
nyolcadik kerületi szobakonyhájában
(ahol meglehetősen alacsony volt a komfortfokozat,
se fürdőszoba, se vécé,
csak egy illatokkal körüllengett közös budi az udvaron).
Ha talált alkalmas téglarakást,
éjszaka hárman-négyen odavonultunk,
és hoztunk téglát ölben, ki mennyit bírt
(egyszerre nem sokat, mert dögnehez volt a rakomány,
többször is fordulni kellett).
Jólesett aztán télen melegedni
az elkészült műtárgy körül,
amit Ladányi egymaga épített,
mert szinte mindenhez értett.
Büntetőjogi felelősségünk
persze kétségtelen,
az pedig súlyosbító körülmény,
hogy önként ajánlkoztunk fel
e törvényszegésre.
És nem csupán a gyerekes csíny örömeért:
valami formátlan lázongás feszített,
az igazságtétel palackba dugaszolt dühe,
a hiábavaló kérdés, hogy a költő,
a legkülönbek közül való
ebben az érdes kis hazában,
nem érdemelt volna-e jobbat
egy alacsony komfortfokozatú szobakonyhánál,
ahol se fürdőszoba, se vécé,
csak egy illatokkal körüllengett
közös budi az udvaron.
Illetve, igazából
volt más indítékunk is,
rejtettebb, valódibb, keserűbb,
és tudtuk is, mi az.
Tulajdonképpen nekünk volt igazán szükségünk arra a
kemencére.
Nekünk, igen: mert akkortájt
didergősek voltak már a nyarak is,
protokollá hűvösödött az egykori közösségek melege,
és kacsalábon dölyfőlő magánvilág épült
a szocializmus ellopott tégláiból.

Naplórészlet

Csak bukdosóm közöttük mint egy önmagát kereső
nyomorékká rugdalt lelkiismeret
elvesztegetett forradalmak hordaléka
vinnyogva holott ütni kellene –
imbolygók mint egy hajléktalan kísértet

aki nemhogy Európát nem járta be
de egy nyomorult egérlyukat se
És ki ez a népség köröskörül?
Az én torzszülöttjeim valahányan
saját vonásaimat ismerem fel bennük iszonyattal
az én tehetetlenségem görbül arcukon
undorító koponyavigyorrá
az én gyávaságaimból és mulasztásaimból
szívta meg magát
ez a melldöngető pojáca és
farvizében a cigánygyerekekre vadászó
pántlikás szörnyeteg
meg mind a többiek
emberalatti szintek kiónozottjai
gonoszság húrján egyként pendülők
ha fegyvert lóbálnak ha füstölőt
az én elszalasztott elárult elbukott
esélyeimnek bosszúja mindahány
ők gyalázták lucskos rothadássá
virágaim szépséges ígéletét

megkésett átkom már meg nem fogan
magamtól eltaszítva vergődöm a rám kövült
hajnaltalanban
és nem lesz feltámadásom hacsak
szakadt körmökkel ki nem kaparom magam
valami égfoszlány alá
mielőtt végképp megroppanna
minden miért és hová

Nem szabad

Juhász János emlékének

Persze, tudom: jobb lenne bármi,
mint ez a penészlő magány,
bölcsebb lenne semmit
se látni, nyálat csorgatni ostobán –

tudom, ki-ki felel magáért,
de hova kapjon, mit tegyen,

ha visszájára csap a szándék,
és szájig ér a förtelem,

ha lesnek rá gúnyos miértek,
senkik ökle képébe vág,
s lemarják nyelvéről a férgek
már-már kimondott válaszát?

Tudom. De azt mondom: keressen,
hossa a messzit közelébb,
ha a föld kérge élhetetlen,
vannak a mélyben szebb zenék,

szívjon levegőt szalmaszálon,
tanuljon élni víz alatt,
csak nincstovábbot semmi áron
ne mondjon önként, nem szabad,

ha csontig sebes is a válla,
hurcolja igazát tovább –
igazunkat, mely valahára
majd égre fröccsen, mint a láva,
s tűzgörgeteggel tesz csodát.

JEGYZETEK

[1] Az utolsó előtti szakaszban szereplő „fidibusz”: összesodort papírdarab, amellyel pipára gyújtottak. Az utolsó szakasz dőlt betűs sora Petőfi-idézet. [\[vissza\]](#)

[2] Kalamár József (1895-1956) asztalos, a Csepeli Városi Tanács elnöke, a csepeli munkásmozgalom egyik vezetője. Az 1918-as őszirózsás forradalom alatt a WM-gyár munkástanácsának tagja volt; a Tanácsköztársaság idején a csepeli vörös gyalogezred katonájaként védte hazáját a betolakodók ellen. 1956. október 26-án elhurcolták és megölték. Holttestét meggyalázták, szájába szemetet tömtek.

Az itt közölt szöveg egy 1957-es vers módosított változata. [\[vissza\]](#)

ISBN 978-963-12-2667-6
ISSN 0866-4420

Felelős kiadó: Rozsnyai Katalin

Bado Stúdió and Print Bt.
Felelős vezető: Badóné Szabai Zsuzsanna
